

Základní škola Gutha-Jarkovského Kostelec nad Orlicí

Příloha č. 2 Preventivního programu školy

Školní program proti šikanování

(jako součást Preventivního programu ZŠ Gutha –Jarkovského Kostelec nad Orlicí,
zpracován dle metodického pokynu č.j. MŠMT-21149/2016)

Vypracovala: Mgr. Irena Bártová, školní metodik prevence

Účinnost od: 1. 9. 2017

Aktualizováno: 6. 10. 2024

Projednáno na provozní poradě 8. 10. 2024 (1. st.)

23. 10. 2024 (2. st.)

Obsah

Cíl programu

Podoby šikany

Zákonná opatření

Komponenty programu

1. Zmapování situace – analýza a evaluace
2. Motivování pedagogů pro změnu
3. Vzdělávání a následné předávání informací mezi učiteli
4. Užší realizační tým
5. Postup při řešení šikanování
6. Primární prevence v třídních hodinách
7. Primární prevence ve výuce
8. Třídní hodina
9. Ochranný režim
10. Spolupráce s rodiči
11. Školní poradenské služby
12. Spolupráce se specializovanými zařízeními
13. Vztahy se školami v okolí

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany došlo či ne. Všichni pedagogičtí pracovníci musí vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce.

Podoby šikany

Přímá šikana

Nepřímá šikana

Kyberšikana,

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 2

Trestně-právní hledisko šikany

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 10

Komponenty programu

1. Zmapování situace – analýza a evaluace

- průběžná a soustavná diagnostika třídního klimatu pozorováním (všichni vyučující)
- 1x ročně, případně dle potřeby, diagnostika třídního klimatu pomocí nestandardizovaného dotazníku (třídní učitel, ŠMP)
- v případě podezření na již existující šikanu diagnostika prostřednictvím standardizovaného dotazníku (školní psycholog, pracovník PPP)
- provádění písemných záznamů z jednání se žáky, jejich zákonnými zástupci a z jednání výchovné komise zabývající se problematikou vztahů mezi žáky a zakládat tyto materiály (pedagog, účastníci se jednání)
- provádět evaluaci v rámci celé školy, u závažných případů jednotlivě v dané třídě (třídní učitel, ŠMP, VP, vedení školy)

2. Motivování pedagogů pro změnu

- seznámení se skutečným stavem šikany
- přijetí výskytu šikany (šikana v počátečním stupni se vyskytuje na všech školách)
- nechápat výskyt šikany jako osobní selhání pedagoga
- nepodceňovat skryté podoby šikany
- program proti školní šikaně chápat jako pomocný prostředek pro omezení nebo zmírnění projevů šikany ve škole
- předcházení šikany je úkol pro celý kolektiv, nejen pro jednotlivce
- v případě potřeby je vždy možné obrátit se o pomoc na ŠMP, výchovného poradce, školního psychologa a ředitele školy
- odborné semináře na téma šikana přinášejí učitelům zkvalitnění schopnosti pracovat s problematikou šikany

3. Vzdělávání a následné předávání informací mezi pedagogy

Dobrá komunikace jednotlivých pracovníků ZŠ a vedení ZŠ umožňuje pružně reagovat v krizových situacích.

Předávání informací:

- pravidelně - na poradách (4xročně)
- průběžně – kdokoli z pracovníků ZŠ zaznamená jakékoli příznaky nezdravých vztahů a nevhodného chování mezi žáky, ihned je sdělí třídnímu učiteli, výchovné poradkyni, metodikovi prevence nebo vedení ZŠ
- informace na webových stránkách ZŠ – pro pracovníky ZŠ, žáky, rodiče
- proškolení všech pracovníků ZŠ
- doplňování knihovny odbornými publikacemi, vzdělávací semináře
- Speciální vzdělávací semináře (pro výchovné poradce a metodika prevence) – předají informace ostatním na nejbližší poradě

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Příloha 7

Směrnice školy k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků

4. Užší realizační tým

- ředitel školy
- zástupci ředitele školy
- školní metodik prevence, koordinátor PP pro 1. stupeň
- výchovný poradce

5. Postup při řešení šikanování

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
<p>1. odhad závažnosti a formy šikany;</p> <p>2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi;</p> <p>3. nalezení vhodných svědků;</p> <p>4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);</p> <p>5. ochrana oběti;</p> <p>6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:</p> <p>a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směrování k metodě usmíření);</p> <p>b) rozhovor s agresory (směrování k metodě vnějšího nátlaku);</p> <p>7. realizace vhodné metody:</p> <p>a) metoda usmíření;</p> <p>b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s</p>	<p><i>A. První (alarmující) kroky pomoci</i></p> <p>1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;</p> <p>2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí</p> <p><i>B. Příprava podmínek pro vyšetřování</i></p> <p>3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;</p> <p>4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;</p> <p>5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);</p> <p>6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům</p> <p><i>C. Vyšetřování</i></p> <p>7. rozhovor s obětí a informátory;</p> <p>8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;</p>

<p>agresorem a jeho rodiči);</p> <p>8. třídní hodina:</p> <p>a) efekt metody usmíření;</p> <p>b) oznámení potrestání agresorů;</p> <p>9. rozhovor s rodiči oběti;</p> <p>10. třídní schůzka;</p> <p>11. práce s celou třídou.</p>	<p>9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;</p> <p>10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)</p> <p>D. Náprava</p> <p>11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.</p>
---	--

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Příloha č. 6

6. Primární prevence v třídních hodinách

Třídní učitelé sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu. Každá třída na začátku školního roku vypracuje svá „Pravidla třídy“ a řídí se jimi. Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikanu podezření třídní učitelé, výchovný poradce, metodik prevence, vedení ZŠ, dozory).

7. Primární prevence ve výuce

Téma prevence šikanování je zapracováno do jednotlivých předmětů (především prvouka, občanská a rodinná výchova, výchova ke zdraví, tělesná výchova, výtvarná

výchova). Učitelé se soustředí na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, pracují s pravidly třídy a dynamikou třídního kolektivu, spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy.

8. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Učitelé provádějí prevenci o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, školní družina). ZŠ organizuje adaptační pobyty pro žáky 6. tříd, kde se zaměřuje na budování zdravých vztahů mezi žáky ve třídách a obsahově i na prevenci negativních jevů.

ŠMP zajišťuje preventivní programy práce s dětmi prostřednictvím externích organizací a lektorů i prostřednictvím pedagogů školy.

Žáci mají možnost využívat schránku důvěry (kontroluje ŠMP), konzultace ŠMP, výchovné poradkyně, sociálního pedagoga a e-mailových adres pracovníků školy.

9. Ochranný režim

Školní řád stanovuje pravidla chování ve škole, zakazuje násilí žáků vůči spolužákům a stanovuje způsob potrestání.

V souladu s pracovním řádem je zajištěn kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.

Žáci jsou o nebezpečnosti šikany a její intolerance školou poučeni třídními učiteli.

10. Spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s nekompromisním postojem školy vůči šikaně, například na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách);

Rodiče jsou průběžně seznamováni s aktivitami ZŠ na webových stránkách školy a prostřednictvím Edu page.

Pravidelné schůzky s rodiči a možnost kontaktovat kohokoli z pedagogických pracovníků ve škole po předchozí domluvě.

Preventivní program školy i program proti šikanování jsou přístupny na webu školy.

11. Školní poradenské služby;

Školní metodik prevence: Mgr. Irena Bártová, konzultační hodiny po domluvě

Výchovný poradce: Mgr. Romana Tomanová, nyní MD

Kariérový poradce: Mgr. Petr Málek, konzultační hodiny po domluvě

Sociální pedagog: Mgr. Pavla Řeháková

Speciální pedagog: Mgr. Iva Pavlatová

12. Spolupráce se specializovanými zařízeními;

název	kontakt
Pedagogicko-psychologická poradna RK	494 535 476; 775 235 476
OSPOD – kurátorka pro mládež	725 568 015
Městská policie KNO	494 323 137
Policie ČR Obvodní oddělení KNO	974 536 711
Metodik prevence při PPP RK	606 729 219; 775 235 476
Dětský diagnostický ústav HK	737 819 317
Středisko výchovné péče Návrat	739 401 363
Centrum prevence a metodické podpory	606 082 588, 495 265 423

13. Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

.....
Mgr. Jirí Němec, ředitel školy